

Strömsholm – slottet som tåget gjorde överflödigt

Strömsholms slott ligger på en helt liten holme i den strömmande Kolbäckån. Här längst in i Mälaren och nära Bergslagens rikedomar anlade Gustav Vasa en kungsgård på 1550-talet. Här byggde han även ett stenhus åt den fogde han satte att inpränta lydighet och underdånighet i det nykonsoliderade rikets innehavare.

Landhöjningen hade skapat frodiga och rika strandängar vid de långgrunda Mälarstränderna. Marker som lämpade sig väl för hästuppfödning, och hästar var något som Gustav Vasa behövde till sin nybildade armé. Två byar – Hornby och Säby – avhystes för att bli ängsmark och bete åt kungens hästar då Strömsholms gård anlades. Hästarna, som än i dag dominerar bilden av Strömsholm, har en stark hemortsrätt på platsen.

På den lilla holmen i strömmen växte sig Gustav Vasas stenhus större för var om- och tillbyggnad, men det saknade förmodligen den ståndsmässiga prägel som kunde göra det intressant för kungliga besök. Då Karl x Gustav gifte sig med Hedvig Eleonora 1654 fick hon godset Strömsholm som morgongåva, och då kungen dog sex år senare var det möjligt tänkt att Strömsholm skulle bli hen-

nes änkesäte. Nu krävdes ett modernt slott värdigt en riksänkedrottning, och arkitekten Nicodemus Tessin d.ä. fick uppdraget att projektera en ny slottsanläggning.

Redan 1672 var det nya slottet under tak, men det förblev obeboeligt under resten av Hedvig Eleonoras livstid. Även då slottet stod helt färdigt fortsatte det att stå obebott. Det låg helt enkelt för långt ifrån Stockholm. Det fanns gott om slott på närmare håll som kungafamiljen kunde använda. På Strömsholm sov man över någon gång då man var ute på manöver eller ute och jagade.

Under 1800-talet blev slottet en naturlig plats för övernattningsresor då man var på resa till och från broderlandet i väst. Strömsholm levde upp under korta ögonblick. Vid mitten av århundradet hade järnvägen gjort det möjligt att resa hela vägen utan övernattningsresor och Strömsholm hade blivit överflödigt.

Nu finns boken om Strömsholm som ger en utförlig presentation av slottet – dess byggnadshistoria, inredningar, samlingar och trädgård. Här berättas även om det sena 1800-talet då Arméns rid- och körskola flyttade in på slottet, och stallar och ridhus uppfördes på den närbelägna malmen.

Nya perspektiv på slottets tillkomst- och restaureringshistoria, anläggningens funktion och den karolinska tidens hovliv presenteras i boken av några av våra främsta experter.

I nytagna fotografier och med ett stort historiskt bildmaterial förmedlas en rik och mångskiftande bild av slottet som mer än något annat kunnat kallas hästarnas slott.

Boken är utgiven av Byggförlaget i samarbete med Statens fastighetsverk och Kungl. hovstaterna och finns att köpa i bokhandeln. **KV**